

Omgevingsdienst IJSSELLAND

ONTWIKKELING NAAR ROBUUSTE OMGEVINGSDIENST IJSSELLAND

Gemeenteraad Staphorst, 6 mei 2025

WAT SPEELT ER IN DE GEMEENTE STAPHORST?

Bedrijvigheid

- Kenmerkende sectoren
- Bedrijfsvestigingen
- Met milieubelastende activiteiten
- Vergunningplichtige bedrijven
- Zeer complexe bedrijven (IPPC)

Relevante thema´s

- Natuurgebieden zoals het Staphorsterbos, het Reestdal en Natura 2000-gebied De Olde Maten & Veerslootslanden
- Rijke culturele erfgoed
- Klimaatadaptie
- Energie-neutrale status in 2050, met tussendoelen voor 2030
- Maatwerk bij agrarische ontwikkelingen
- Ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen met aandacht voor duurzaamheid, nieuwe energie, circulariteit en klimaatadaptatie
- Versterking van Recreatie & Toerisme

Milieusituatie

- Stikstofemissies
- Fijnstofemissies

Omgevingsdienst IJSSELLAND

BEDRIJVIGHEID IN IJSSELLAND

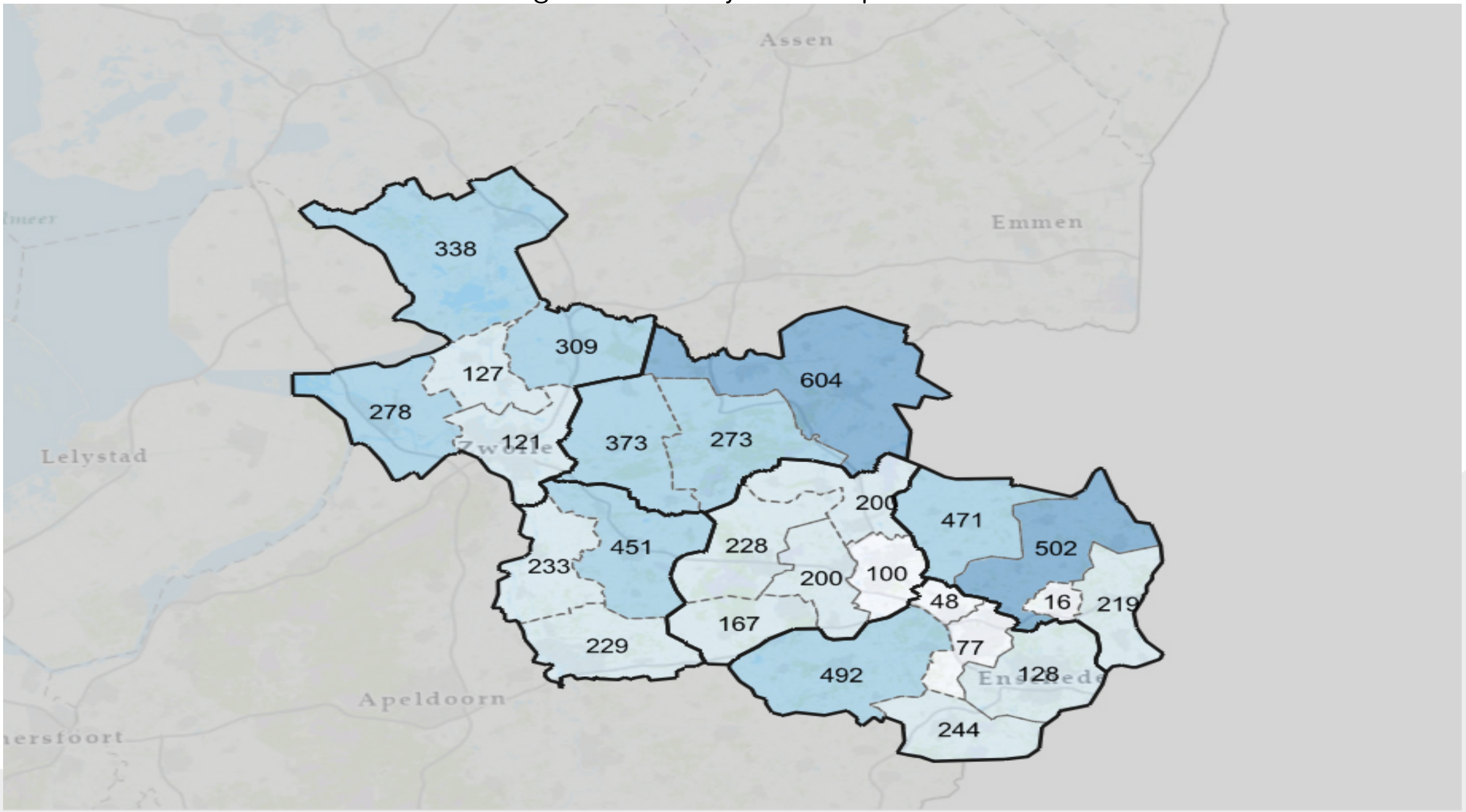
Deelnemers	Aantal bedrijven		Aantal vergunningplichtige bedrijven			
	Totaal	%	IPPC & Complex	Regulier	Totaal	%
Dalfsen	1.282	6,7%	23	26	49	8,3%
Deventer	2.759	14,5%	13	29	42	7,1%
Hardenberg	2.289	12,0%	61	79	140	23,7%
Kampen	1.969	10,3%	7	36	43	7,3%
Olst-Wijhe	761	4,0%	14	9	23	3,9%
Ommen	993	5,2%	19	26	45	7,6%
Raalte	1.455	7,6%	31	50	81	13,7%
Staphorst	949	5,0%	10	24	34	5,8%
Steenwijkerland	2.014	10,6%	5	22	27	4,6%
Zwartewaterland	917	4,8%	1	41	42	7,1%
Zwolle	3.662	19,2%	6	45	51	8,6%
Provincie Overijssel	40	0,2%	10	3	13	2,2%
Totaal	**19.090**	**100,0%**	**200**	**390**	**590**	**100%**

9 agrarische bedrijven
en 1 industrieel bedrijf

15 agrarische bedrijven
en 9 industrieel

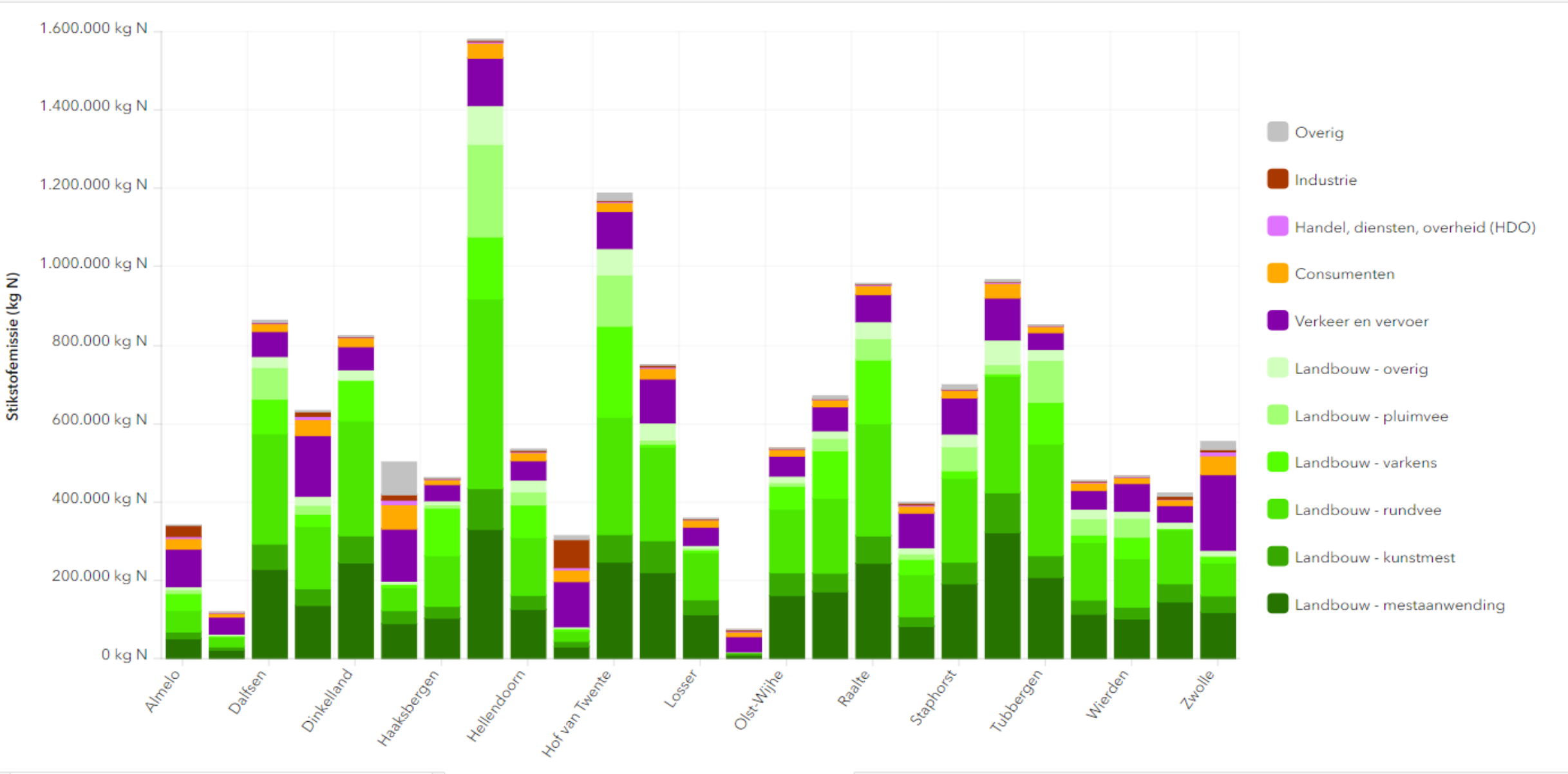
Omgevingsdienst
IJSSELLAND

309 agrarische bedrijven in Staphorst

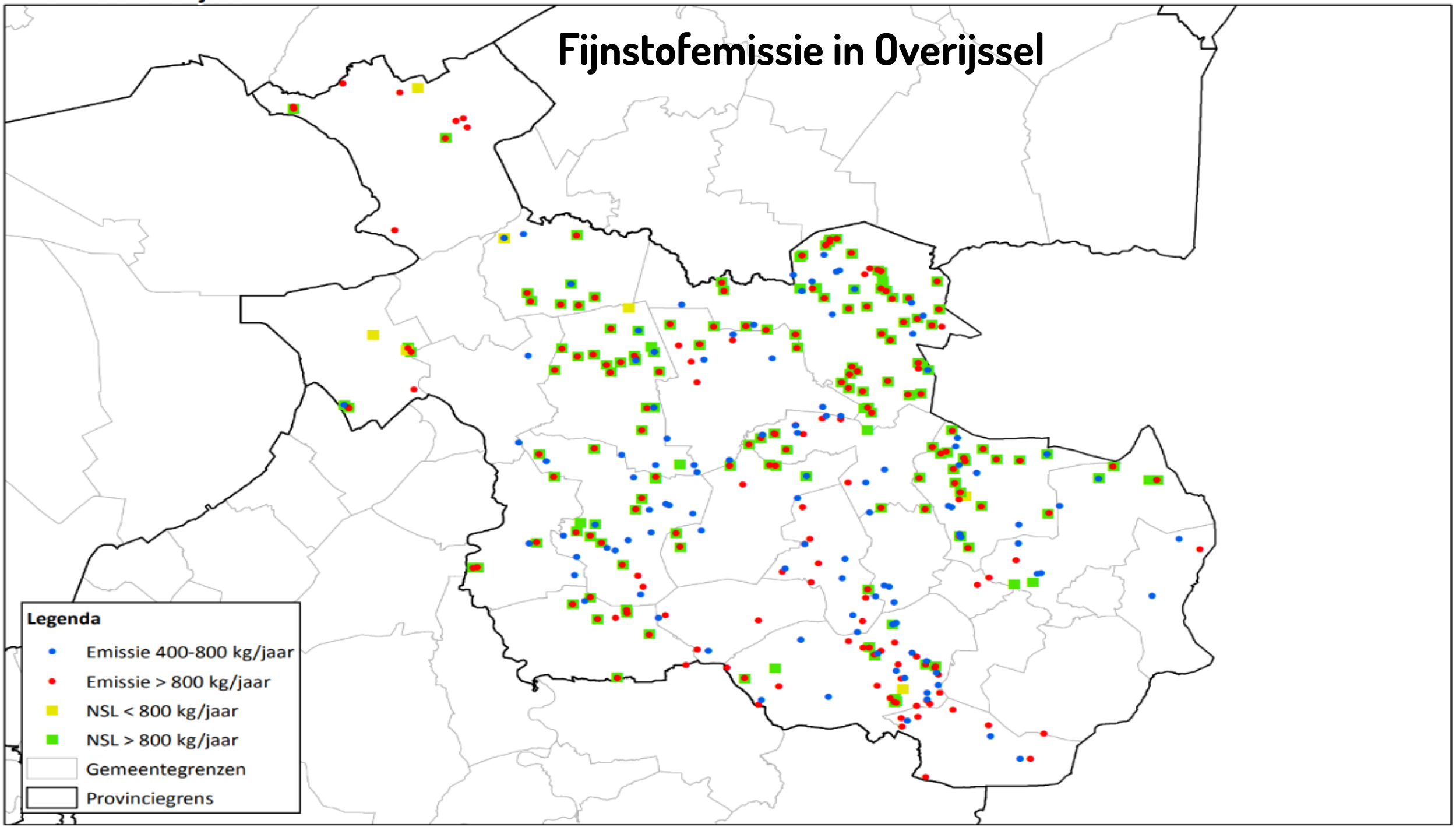
Stikstofemissie in Overijssel

Bron: Emissieregistratie

Stikstofemissie per sector per deelgebied | Stikstofemissie per sector per gemeente

Fijnstofemissie in Overijssel

BELANG VAN EEN ROBUUSTE UITVOERING & ORGANISATIE VAN VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING

Omgevingsdienst IJSSELLAND

WAAROM EEN ROBUUSTE OD IJSSELLAND?

- Robuuste vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels is de **stille kracht** achter een **gezonde, veilige en duurzame fysieke leefomgeving** in IJsselland.
- **Aanleiding** voor robuustheidsopgave is het landelijk programma 'Versterking VTH-stelsel' en daarmee voldoen aan de landelijke eisen
- Maar de echte reden is dat we als gemeenten en provincie **onvoldoende middelen beschikbaar** stellen om tot robuuste taakuitvoering te komen
- **Doel** is om OD IJsselland in staat te stellen om adequaat uitvoering te geven aan de regionale en maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving.
- Uitvoering van **plan van aanpak**: toekomstscenario's voor en ontwikkelroute naar een robuuste organisatie

Robuuste omgevingsdienst?

Voldoende mensen, middelen en mogelijkheden voor daadkrachtige en gerichte uitvoering in samenhang met maatschappelijke opgaven en complexiteit werkgebied

SITUATIE IN IJSSELLAND

Omgevingsdiensten in Beeld

- Wettelijke verplichting voor stelselverantwoordelijke (Ministerie van IenW)
- Tweejaarlijks onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)-taken
- Omgevingsdiensten in beeld 2023 (peiljaar 2022)
- Foto van 29 omgevingsdiensten (inmiddels 28 door fusie OD Veluwe)
- Rapportage op basis van data van omgevingsdiensten

OMVANG & COMPLEXITEIT BEDRIJVENBESTAND

Selectie OD-regio's	Aantal bedrijven	Aantal complexe bedrijven	Totaal aantal bedrijven	Aantal bedrijven per 1.000 inwoners
Achterhoek	9.029	749	9.778	37
Veluwe*	7.787	442	8.229	22
Zeeland	8.043	404	8.447	22
IJmond	7.651	285	7.936	16
IJsselland	14.972	864	15.836	42
Twente	14.446	829	15.275	24
Flevoland/Gooi	9.945	639	10.584	15
Friesland	2.704	936	3.640	6
Drenthe	11.767	1.011	12.778	25
West-Holland	7.360	197	7.557	25
Noord-Holland Noord	12.294	316	12.610	18
Brabant Zuidoost	14.142	1.847	15.989	21

* Peiljaar 2024 agv fusie

IJsselland

- Een (zeer) groot bedrijvenbestand
- Aanzienlijk aandeel complexe bedrijven

Omgevingsdienst IJSSELLAND

BESCHIKBARE MIDDELEN VOOR VTH-UITVOERING

Selectie OD-regio's	Begroting 2023 in € mln	Omvang OD in fte	Totaal aantal bedrijven	Beschikbare FTE Verg.verl voor 1000 bedrijven	Beschikbare FTE T&H voor 1000 bedrijven
Achterhoek	€ 9,9	80	9.778	2,8	3,6
Veluwe*	€ 15,7	125	8.229	2,3	6,3
Zeeland	€ 11,9	102	8.447	4,0	7,1
IJmond	€ 13,4	122	7.936	1,0	7,6
IJsselland	€ 13,6	103	15.836	1,1	2,8
Twente	€ 13,9	126	15.275	1,4	2,7
Twente 2024**	€ 17,3	149	15.275	2,1	4,0
Flevoland/Gooi	€ 14,9	135	10.584	4,6	4,9
Utrecht (RUD)	€ 16,6	126	5.404	9,3	9,3
Friesland	€ 17,5	118	3.640	9,6	14,6
Drenthe	€ 18,0	150	12.778	4,6	3,2
West-Holland	€ 19,0	133	7.557	2,0	6,7
Noord-Holland Noord	€ 22,1	182	12.610	1,4	3,2
Brabant Zuidoost	€ 25,3	183	15.989	3,4	3,4

* Peiljaar 2024 agv fusie

** Begroting ODT 2024

IJsselland

- Beperkte capaciteit voor VTH-taken
- Minste capaciteit en middelen van alle OD's
- Behoort tot één van de kleinste OD's

Twente

- Gegevens 2022, Twente 'been bijgetrokken in 2024'
  - Vergunningen: 31,4 fte
  - Toezicht: 56,2 fte
  - Handhaving: 5,2 fte
  - Advies: 12,8 fte
  - Projecten: 17,1 fte
  - Overhead: 26,9 fte

Omgevingsdienst IJSSELLAND

GEGEVENS OVER UITVOERING VTH-TAKEN

Selectie OD-regio's	% Actualitisatie-toetsen	% verstrekte vergunningen	% toezicht tov aantal bedrijven	% LOD's* tov aantal inspecties
Achterhoek		15,8%	32,0%	3,2%
Veluwe-Ijssel	13,5%	16,7%	26,8%	2,8%
Noord-Veluwe	0,0%	21,5%		
Zeeland	13,5%	41,8%	24,6%	11,6%
IJmond	44,6%	11,2%	19,7%	1,6%
IJsselland	0,1%	14,1%	10,7%	0,7%
Twente	1,8%	16,3%	15,3%	14,1%
Flevoland/Gooi	1,4%	11,9%		
Utrecht (RUD)	6,7%	17,5%	31,6%	13,2%
Friesland	1,5%	24,0%	30,0%	
Drenthe	2,6%	17,3%	12,9%	3,5%
West-Holland	12,2%	13,7%	17,9%	7,7%
Noord-Holland Noord	6,3%	14,2%	35,8%	0,4%
Brabant Zuidoost	1,1%	5,2%		

* LOD = last onder dwangsom = besluit waarin overtreder een herstelactie wordt opgelegd met boete als niet wordt hersteld

IJsselland

- Feitelijk geen uitvoering van actualisatie vergunningen (geen capaciteit)
- Minste toezicht van alle OD's
- Overall relatief lage prestaties tov andere OD's en tov omvang bedrijvenbestand

Omgevingsdienst IJSSELLAND

PROCES NAAR EEN ROBUUSTE OD IJSSELLAND

Uitgangspunten

- OD is nog onvoldoende toegerust en 'been bijtrekken' is nodig
- Wat maatschappelijk nodig is en wat landelijk wordt gevraagd

Uitvoering van plan van aanpak

- Veel scherper beeld van het centrale probleem
- Onderscheid in twee sporen
  - **Blauwe spoor**: voldoen aan wettelijk minimumniveau
  - **Rode spoor**: voldoen aan landelijk robuustheidsniveau
- Inzetten op slimme allianties, fuseren met een andere OD of inbrengen van extra taken gaan het centrale probleem i.c. capaciteitstekort **niet** oplossen.

Proces

- Zorgvuldig ontwikkelproces met alle bestuurlijke en ambtelijke betrokkenen
- **Uitzending** voor raads-/statenleden op 27 november 2024
- Besluit over ontwikkelroute in AB van 19 december 2024
- Effectuering in Kaderbrief en Ontwerpbegroting 2026 OD IJsselland
- Implementatieplan 2025-2027

Omgevingsdienst IJSSELLAND

	Wat houdt niveau in?	Wat is huidig oordeel?	Wat is nodig voor adequaat niveau?	Welke investering vraagt dit?
Minimum (wettelijk) uitvoeringsniveau	• Voldoen aan wettelijke verplichtingen • Voldoen aan eigen regionale afspraken VTHA-uitvoering (beleid codificeert wetgevingsprincipes)	• Geen uitvoering actualiseringsplicht • Afgesproken toezicht-frequenties van bedrijven worden niet gehaald	• Structurele actualisatie en financiering van 590 vergunning-plichtige bedrijven • Aanpassen kengetal voor bedrijfs-controle met 25% opslag voor her-controle	• Inzet actualisatiecapaciteit: gemiddeld ca € 0,8 mln per jaar • Uitbreiding capaciteit toezicht Milieu: ca € 1,5 mln per jaar
Landelijk robuustheidsniveau	• Voldoen aan landelijke ondergrens voor minimaal adequaat (formatie)-niveau • Voldoen aan criteria voor robuuste organisatie en omvang	• Te beperkte capaciteit voor Strafrechtelijke handhaving / BOA & Bodemtoezicht • Te laag opleidingsbudget en geen investering in innovatie	• Minimaal voldoen aan minimum (wettelijk) uitvoeringsniveau • Middelen voor strafrechtelijke handhaving/ BOA en bodemtoezicht • Middelen voor innovatie en ophoging opleidingsbudget	• Uitbreiding capaciteit: ca € 0,7 mln per jaar • Innovatiebudget van 1% van begroting: ca € 0,16 mln per jaar • Opleidingsbudget van 3% van loonsom: ca € 0,1 mln per jaar

UITLEG DOOR MAARTEN OFFINGA & RON KÖNIG

WAT GEBEURT ER LANDELIJK?

‘Versterking VTH-stelsel’ als antwoord op commissie Van Aartsen

- Politieke lijn is dat een OD op 1 april 2026 robuust moet zijn en als dat niet lukt dan is fusie een optie
- Er komt (wettelijke) borging: AMvB en Samenwerkingsovereenkomst

Wat is IenW-oordeel over OD IJsselland?

- Kan/zal niet (zelfstandig) robuust zijn in 2026. Focus ligt op ‘omvang’ (te klein)
- Oordeel is niet nieuw en onverwacht

Zorgen van gemeenten en provincie

- Pleidooi voor meer realisme (tijd en geld) in het proces naar robuuste OD’s.
- IJssellandse gemeenten en provincie ondersteunen deze lijn en voeren hier gericht actie op uit.

Commissie van Aartsen concludeerde dat onvoldoende resultaat is bereikt:

- Er is sprake van grote milieuschade (5 miljard).
- Nog veel fragmentatie en vrijblijvendheid.
- Omgevingsdiensten kunnen taak niet goed uitvoeren.

WAT ZIEN WE NOG MEER?

Position Paper VNO-NCW: Belang van actuele vergunningen

3. KANSEN VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG VTH-STELSEL

Voor bedrijven is VTH een essentieel onderdeel van hun *"license to operate"*. Immers, alleen met een vergunning kunnen bedrijven hun activiteiten uitvoeren. Toezicht op hun activiteiten en handhaving van de regels hoort daarbij. VTH levert een bijdrage aan het borgen van maatschappelijk belangen en kan bijdragen aan het maatschappelijk vertrouwen. De bedrijven hebben in eerste instantie zelf de verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering en naleving. We zijn van mening dat de hierna genoemde aanbevelingen bijdragen aan de verdere professionalisering van een toekomstbestendig VTH-stelsel.

IBP. **Wij zien graag dat het verbeteren van vergunningverlening, inclusief de benodigde capaciteit en middelen, alsnog wordt opgepakt. Zodat het vergunningverleningsproces in het kader van de verduurzaming wordt geborgd en prioriteit krijgt.**

Provinciale toezichtstaak Omgevingsrecht

- Zorg voor een actualiteitstoets van de relevante vergunningen
- Actualiseer deze indien nodig volgens de wettelijk vastgestelde termijnen

Omgevingsdienst IJSSELLAND

TOEKOMSTSCENARIO'S VOOR EEN ROBUUSTE OD

Bestuurlijke risico's van 'niets doen'

- Bevoegd gezag is verantwoordelijk voor taakuitvoering die niet aan de wettelijke verplichtingen en de eigen afspraken voldoet.
- Niet voldoen aan landelijke robuustheid heeft risico van dwang om de taakuitvoering op een grote schaal te organiseren.

1. Scenario 'Zelfstandig robuust in 2026

- Onrealistische opgave en niet haalbaar als pas in de loop van 2025 zekerheid ontstaat over de aanvullende middelen.
- Te weinig tijd om alle noodzakelijke stappen ook daadwerkelijk te hebben geïmplementeerd.

2. Scenario 'Robuust met fusie'

- Niet zinvol en geen perspectief omdat het voldoen aan het minimum uitvoeringsniveau niet met een fusie kan worden opgelost.
- Een fusie verschillende andere nadelen en 'deur staat bij andere OD's niet open'

3. Scenario 'Gefaseerde robuustheid'

- Verstandig en haalbaar groeipad omdat het verantwoord moet en realisatie heeft tijd nodig
- Ondanks dat het afwijkt van de landelijke eis om in 2026 alle robuustheidscriteria te hebben gerealiseerd

Omgevingsdienst IJSSELLAND

IJSSELLANDSE ONTWIKKELROUTE

- Een **robuuste** OD IJsselland **op termijn**. Een groeipad naar een gerealiseerde robuuste taakuitvoering in 3 jaar
  - 2026: taakuitvoering voldoet aan het minimum uitvoeringsniveau
  - 2028: taakuitvoering voldoet aan het landelijke robuustheidsniveau

- Een **zelfstandige** omgevingsdienst IJsselland met **strategische allianties** vanuit het adagium 'zelfstandig robuuster door samenwerking'
  - Op verschillende niveaus (landelijk, landsdeel, provinciaal, regionaal) en met verschillende partijen (OD's en IJssellandse GR-en)

- Het **advies en AB-besluit** om 'been bij te trekken' en **realisatie te faseren**
  - Deelnemers stellen benodigde middelen van € 3,3 mln beschikbaar
  - Financiële middelen komen gefaseerd beschikbaar in de periode 2026-2028.
    - Minimum uitvoeringsniveau ("**blauwe spoor**"): Kostenverdeling obv het aantal bedrijven van bevoegd gezag
    - Landelijk robuustheidsniveau ("**rode spoor**"). Kostenverdeling obv afspraken over de verdeelsleutel voor begroting

- Het voeren van bestuurlijk-strategische **gesprekken met Rijk** over financiële bijdrage voor 'rode spoor'

Omgevingsdienst IJSSELLAND

FINANCIËLE MEERJARENRAMING EN IMPLICATIES DEELNEMERS

Financiele implicatie Route naar Robuustheid	2026	2027	2028	2029 e.v.
Dalfsen	€ 200.901	€ 216.391	€ 253.409	€ 257.849
Deventer	€ 237.487	€ 297.429	€ 355.527	€ 358.037
Hardenberg	€ 429.191	€ 444.696	€ 508.946	€ 520.722
Kampen	€ 155.376	€ 214.447	€ 251.510	€ 252.862
Olst-Wijhe	€ 118.556	€ 115.969	€ 136.273	€ 138.975
Ommen	€ 144.401	€ 159.965	€ 187.611	€ 191.279
Raalte	€ 252.779	€ 287.570	€ 334.930	€ 340.915
Staphorst	€ 109.009	€ 134.806	€ 156.860	€ 158.791
Steenwijkerland	€ 163.449	€ 220.575	€ 264.490	€ 265.456
Zwartewaterland	€ 79.970	€ 144.761	€ 168.502	€ 168.695
Zwolle	€ 226.032	€ 324.064	€ 389.249	€ 390.407
Provincie Overijssel	€ 226.547	€ 240.836	€ 282.090	€ 284.021
Totaal	**€ 2.343.698**	**€ 2.801.510**	**€ 3.289.397**	**€ 3.328.007**

Financiele implicatie Staphorst	2026	2027	2028	2029 e.v.
Actualisatie van vergunningen	€ 38.224	€ 41.921	€ 41.921	€ 43.852
Toezicht milieucapaciteit met hercontroles	€ 70.785	€ 70.785	€ 70.785	€ 70.785
Subtotaal minimum uitvoeringsniveau	€ 109.009	€ 112.706	€ 112.706	€ 114.637
Strafrechtelijke handhaving / BOA en Bodemtoezicht	€ 0	€ 16.065	€ 32.130	€ 32.130
Innovatiebudget	€ 0	€ 3.729	€ 7.459	€ 7.459
Ophoging van opleidingsbudget	€ 0	€ 2.305	€ 4.566	€ 4.566
Subtotaal landelijk robuustheidsniveau	€ 0	€ 22.100	€ 44.154	€ 44.154
Totaal	**€ 109.009**	**€ 134.806**	**€ 156.860**	**€ 158.791**

WAAR STAAN WE NU?

- Instemming Algemeen Bestuur OD IJsselland met Ontwikkelroute (december 2024)

- Verwerking in kaderbrief en ontwerpbegroting 2026
  - Zienswijze op ontwerpbegroting
  - Vaststelling begroting in september 2025

- Tegelijkertijd werken we door aan het robuuster maken

Omgevingsdienst IJSSELLAND